

Poznań dnia 12.11.2018 roku

Prof. zw. dr hab. Marcin Baranowski
Akademia Muzyczna w Poznaniu
Dziedzina - Sztuki muzyczne,
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka
Adres do korespondencji:

Tel. + [REDACTED]

Kom. + [REDACTED]

e-mail: profesor@marcinbaranowski.com.pl

Recenzja pracy doktorskiej mgr Marii Machowskiej - Szalach

Zleceniodawca recenzji:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Wydział Instrumentalny - zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz z późniejszymi zmianami).

Dotyczy uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego UMFC w Warszawie: w sprawie wyznaczenia mej osoby recenzentem z dnia 25.09.2018 roku.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie *sztuki* (DZ. U. nr.65. poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr164, poz. 1365 z dnia 17. 08. 2005 roku tekst jednolity art. 6 ust. 1,3) Rada Wydziału Instrumentalnego posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady pisma, sygnowanego datą 27 września 2018 roku, informującego o wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej **Pani mgr Marii Machowskiej - Szałach** na temat: *„Aspekt konstrukcji, barwy i ekspresji w transkrypcjach na skrzypce i fortepian dzieł scenicznych Igora Strawieńskiego”* została dołączona dokumentacja doktorantki wraz z pracą pisemną.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pani **mgr Maria Machowska - Szałach** urodziła się [REDAKTOWANE] roku w Warszawie. Naukę gry na skrzypcach rozpoczęła w wieku sześciu lat. W 2005 roku ukończyła Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną im. Zenona Brzewskiego w Warszawie w klasie prof. Mirosława Ławrynowicza, uzyskując dyplom z oceną celującą. W 2012 roku została absolwentką Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. Konstantego Andrzeja Kulki, również z wynikiem celującym. Jest laureatką wielu nagród na prestiżowych konkursach skrzypcowych w Polsce i zagranicą. Uzyskała bardzo wielu stypendiów w uhonorowaniu jej działalności artystycznej. Jako solistka koncertowała z większością orkiestr symfonicznych w Polsce. A poza granicami Polski - w wielu krajach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych, Arabii Saudyjskiej, Izraelu, Omanie, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Japonii, Chinach, Tajwanie oraz Korei Południowej.

Doktorantka z wielką pasją poświęca się również kameralistyce. Jej partnerami są najwybitniejsze postacie życia muzycznego starszego i młodszego pokolenia. Bierze również udział w znaczących festiwalach muzycznych. Dokonała wielu prawykonań muzyki najnowszej.

Doktorantka jest (lub była) związana pracą etatową z następującymi instytucjami:

- od 2012 roku do chwili obecnej - z Uniwersytetem Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie na stanowisku asystenta;
- w latach 2008 – 2014 z orkiestrą *Sinfonia Varsovia* na stanowisku koncertmistrza;
- od 2014 roku do chwili obecnej z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Narodowej na stanowisku koncertmistrza.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Marii Machowskiej - Szalach - „*Aspekt konstrukcji, barwy i ekspresji w transkrypcjach na skrzypce i fortepian dzieł scenicznych Igora Strawieńskiego*” składa się z dzieła artystycznego i jego opisu i tworzy przemyślaną, spójną całość.

Dzieło artystyczne to zarejestrowane na płycie CD następujące utwory Igora Strawieńskiego:

Są to - w kolejności na krążku:

- *Taniec rosyjski na skrzypce i fortepian z baletu Pietruszka*
- *Suita włoska na skrzypce i fortepian z baletu Pulcinella*
- *Pieśń rosyjska na skrzypce i fortepian z opery Mawra*
- *Divertimento na skrzypce i fortepian z baletu Pocałunek wróżki*

Nagranie zrealizowano w sali Filharmonii Narodowej. Artystce towarzyszy świetny pianista Bartłomiej Wezner.

Utwory Igora Strawińskiego, a właściwie autorskie transkrypcje jego dzieł, powstałe przy udziale (a pewnie dużym współudziale Samuela Duszkina) uważam za jedno z najwspanialszych w tego rodzaju gatunku. I zarazem najtrudniejsze. Zaledwie kilka razy odważyłem się na powierzenie ich wykonania kilkorgu z moich najlepszych studentów, laureatów wielu nagród na prestiżowych konkursach skrzypcowych. Z pozoru nie są to jakieś karkołomne pozycje w literaturze skrzypcowej. Przy bliższym zapoznaniu się z tekstem trudności narastają lawinowo. Samo opracowanie aplikatury i smyczkowania, które wiernie oddaje zamysł kompozytora, zabrało mi wiele czasu. Do tego dochodzą problemy muzyczne, agogiczne, wybranie odpowiedniego tempa, rodzaju wibracji lub rezygnowanie z tego rodzaju zdobienia, artykulacji, wreszcie znalezienie odpowiedniego partnera – kameralisty, który zrealizuje nasze zamierzenia. Doprawdy niełatwe przedsięwzięcie. Aby docenić wartość nagranych przez doktorantkę materiałów, należy wziąć pod uwagę wszystkie wymienione przeze mnie czynniki. Pani Maria Machowska zachwyciła mnie swoją rejestracją. Wykorzystuje cały arsenał środków muzycznych i technicznych, podporządkowany wyłącznie oddaniu tego co jest w tych utworach najważniejsze – idiomu kameralistyki na najwyższym poziomie. Nie słyszymy w tych dziełach żadnej przesady, przerysowania czy chęci imponowania słuchaczom. Po prostu czysta, nieskazitelna sztuka gry skrzypcowej. Doktorantka bardzo umiejętnie stosuje vibrato, które jest niezmiernie zróżnicowane. Świetnie operuje barwą instrumentu. Truizmem jest wspomnianie o takich sprawach jak intonacja czy zmiany pozycji. Nagranie wszystkich tych utworów było bardzo trudnym zadaniem i tylko artyści najwyższej próby są zdolni do rejestracji na tak wysokim poziomie.

Część opisowa liczy ponad 150 stron, które przeczytałem niemal bez przerwy. Z ogromnym zaciekawieniem i uznaniem dla autorki. Napisane świetnie po polsku dzieło literackie przybliży czytelnikowi sylwetkę kompozytora – Igora Strawińskiego. W dwóch dużych rozdziałach doktorantka zawarła całe kompendium wiedzy na temat jego poglądów o sztuce, omówiła pojęcie transkrypcji muzycznej, zanalizowała szczegółowo utwory nagrane na krążku CD. Ponieważ zarejestrowane dzieła mają swój pierwowzór w muzyce skomponowanej na zespół orkiestrowy, dla czytelnika (potencjalnego przyszłego wykonawcy) potrzebne były wszelkie informacje przydatne do właściwego odczytania partytury. Autorka w drobiazgowy wręcz sposób odnosi się do

oryginalnych utworów. Porównuje pierwowzór z transkrypcją. Tłumaczy czytelnikowi jak rozumie wykonywaną muzykę, jaki instrument orkiestrowy został przez Strawińskiego zimitowany. Nie spotkałem dotąd pracy, która w tak dociekliwy, inspirujący, ciekawy i nie nudny sposób potrafiła mnie do tego stopnia zainteresować. Przepisy, cytowana literatura, przykłady nutowe, w połączeniu z opisem, nie budzą zastrzeżeń. Autorka wykazuje dużą samodzielność, logikę, przejrzystość myśli, profesjonalizm w formułowaniu wniosków.

KONKLUZJA

Reasumując należy stwierdzić, iż praca doktorska mgr Marii Machowskiej – Szałach pod tytułem „*Aspekt konstrukcji, barwy i ekspresji w transkrypcjach na skrzypce i fortepian dzieł scenicznych Igora Strawińskiego*” jest bardzo wartościowa. Stanowi oryginalne podejście do tematu. Jest wręcz niezbędna dla potencjalnych przyszłych wykonawców. Autorka wykazała się samodzielnością w formułowaniu sądów, a powstałe nagranie jest twórczą treścią artystyczną w kompletowaniu polskiej fonografii muzycznej. Praca ta w sposób niewątpliwy przyczyni się do rozwoju dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez doktorantkę, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych.

Niniejszym stwierdzam, że **mgr Maria Machowska - Szałach** wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13. ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę mgr Marii Machowskiej - Szałach przyjmuję.



.....
Prof. zw. dr hab. Marcin Baranowski

W załączeniu przekazuję 1 egz. mojej recenzji.